

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 czerwca 2022 r.

Pozycja 102

POSTANOWIENIE z dnia 15 marca 2022 r. Sygn. akt Ts 108/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński – przewodniczący
Rafał Wojciechowski – sprawozdawca
Wojciech Sych,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 19 stycznia 2021 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej R.N.,

p o s t a n a w i a:

1) uwzględnić zażalenie w zakresie badania zgodności:

- a) art. 3 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2010 r. poz. 179) z art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) art. 3 ust. 7 ustawy powołanej w punkcie 1a z art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji;

2) nie uwzględnić zażalenia w pozostałym zakresie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 lipca 2019 r. (data nadania), R.N. (dalej: skarżący) – adwokat występujący we własnym imieniu, wystąpił o uznanie: 1) art. 3 ust. 1 i 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2010 r. poz. 179; dalej: ustawa o portach) za niezgodny z art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji; 2) art. 5 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. 1964 r. Nr 16, poz. 93, ze zm.) w związku z art. 3 ust. 1 i 7 ustawy o portach oraz § 2, § 3, § 4 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej z dnia 6 lipca 2007 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w W. od strony morza, redy i lądu (Dz. U. Nr 134, poz. 942) za niezgodne z art. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji; 3) art. 3 ust. 7 oraz art. 4 ust. 4 ustawy o portach za niezgodne z art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji oraz art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej na-

stępnie Protokołami nr 3, 5, 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1963 r. Nr 61, poz. 284; dalej: art. 1 Protokołu nr 1).

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 17 listopada 2020 r. skarżącego wezwano do usunięcia braków formalnych wniesionej skargi przez doręczenie: a) odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem wyroków wraz z uzasadnieniami Sądu Rejonowego w W. (dalej: Sąd Rejonowy) z 4 sierpnia 2017 r. (sygn. akt [...]) oraz Sądu Okręgowego w G. z 4 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]); b) trzech odpisów skargi konstytucyjnej wraz z załączonymi dokumentami. Pismem z 1 grudnia 2020 r. (data nadania) skarżący ustosunkował się do powyższego wezwania.

Postanowieniem z 19 stycznia 2021 r., doręczonym skarżącemu 26 stycznia 2021 r., Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Stwierdził w nim m.in., że jedynie art. 3 ust. 1 i 7 ustawy o portach stanowiły podstawę rozstrzygnięcia co do *meritum* w sprawie skarżącego, a także, że skarżący nie usunął w wyznaczonym terminie wszystkich braków formalnych skargi. Natomiast w zakresie, w jakim skarżący powołał jako wzorzec kontroli art. 1 Protokołu nr 1, Trybunał przypomniał, że z art. 79 ust. 1 Konstytucji wynika, iż skarga konstytucyjna przysługuje tylko w wypadku, gdy zostały naruszone wolności lub prawa określone w Konstytucji. Badanie przez Trybunał aktów normatywnych pod kątem ich zgodności z aktami prawa międzynarodowego jest niedopuszczalne. W związku z tym zarzut ten pozostawił bez rozpoznania. W oparciu o zasadę *falsa demonstratio non nocet* Trybunał stwierdził także, że wynikająca z uzasadnienia skargi istota problemu konstytucyjnego nakazuje przyjąć, że skarżący wiąże naruszenie przez treść art. 4 ust. 4 ustawy o portach jego konstytucyjnego prawa wyrażonego w art. 31 ust. 3 Konstytucji nie zaś w art. 31 ust. 1, jak wskazał w *petitum* skargi.

2 lutego 2021 r. (data nadania) skarżący złożył zażalenie na powyższe postanowienie, w którym wniósł o jego uchylenie i nadanie skardze dalszego biegu. Zarzucił Trybunałowi obrazę:

1) „art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (...) polegającą na uznaniu, że skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów określonych w ustawie, mimo związania Trybunału Konstytucyjnego zakresem zaskarżenia określonym w skardze konstytucyjnej” (s. 1 zażalenia);

2) „art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (...) polegającą na dowolnym uznaniu, że zachodzi sprzeczność pomiędzy zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej a uzasadnieniem skargi konstytucyjnej, mimo przyznania w treści uzasadnienia, że «tylko art. 3 ust. 1 i 7 ustawy [o portach] (...) stanowiły podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia co do *meritum* w sprawie skarżącego», a które to zostały powołane w pkt 1 skargi konstytucyjnej jako zaskarżone przepisy” (s. 2 zażalenia);

3) „art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (...) w związku z § 55 ust. 3 pkt 3 uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 lipca 2017 roku w sprawie regulaminu Trybunału Konstytucyjnego (...) polegającą na braku w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia motywów i argumentów wydanego rozstrzygnięcia z poprzestaniem na przytoczeniu wyłącznie przepisów prawa oraz licznych judykatów Trybunału Konstytucyjnego bez wnikania w *meritum* wniesionej skargi konstytucyjnej, a w szczególności zgodności zaskarżenia przepisów ustawowych z uzasadnieniem skargi konstytucyjnej” (s. 2 zażalenia);

4) „art. 61 ust. 4 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (...) polegającą na stwierdzeniu, iż skarżący nie uzupełnił w określonym terminie braków formalnych wniesionej skargi konstytucyjnej (...) podczas gdy skarżący przedłożył Trybunałowi Konstytucyjnemu kserokopię wyroku Sądu Rejonowego w W. w stanie przesłanym przez Sąd Rejonowy w W., zaś w zarządzeniu Sędziego Trybunału Kon-

stytucyjnego z dnia 17 listopada 2020 r. brak jest wskazania, iż załączony do skargi konstytucyjnej wyrok Sądu Rejonowego w W. (...) zawiera jakiegokolwiek braki, w związku z czym skarżący miał pełną podstawę uznać, iż wyrok ten spełnia oczekiwania Trybunału Konstytucyjnego pod względem formalnym” (s. 2 zażalenia).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie uznaje, że odniesienie się do treści zażalenia musi zostać poprzedzone uwagami natury ogólnej, dotyczącymi zasady skargowości obowiązującej w tym postępowaniu. Zgodnie z art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK, Trybunał orzekając jest związany zakresem zaskarżenia wskazanym we wniosku, pytaniu prawnym albo skardze konstytucyjnej. Zasada ta wymaga, aby sam skarżący określił akt normatywny lub jego część, które są przedmiotem postępowania. Trybunał nie może z urzędu rozszerzyć tak wskazanego przedmiotu kontroli. Podmiot występujący z zażaleniem na postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu sam zatem określa granice, w ramach których sprawa podlega rozpoznaniu. Istotna jest przy tym funkcja, jaką pełni ten środek odwoławczy. Jak wynika z treści art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK, na postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu skarżącemu przysługuje zażalenie do Trybunału w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia tego postanowienia. Przedmiotem zażalenia jest wydane w ramach wstępnej kontroli postanowienie dotyczące oceny strony formalnej skargi. Ze względu na to, że w przepisie tym stanowi się o postanowieniu o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, należy uznać, że zażalenie może odnosić się jedynie do przedstawionych przez Trybunał Konstytucyjny argumentów przemawiających za negatywną oceną strony formalnej skargi. Brak takiego odniesienia musi zostać każdorazowo oceniony jako niepodważenie zasadności argumentacji zawartej w zaskarżonym postanowieniu i skutkować będzie nieuwzględnieniem zażalenia (por. postanowienie TK z 31 października 2011 r., sygn. Ts 306/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 381).

Przystępując do oceny wniesionego przez skarżącego środka odwoławczego, Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że skarżący – mimo że w *petitum* podnosi, iż zaskarża w całości postanowienie z 19 stycznia 2021 r. – w uzasadnieniu zażalenia nie zakwestionował jednak podstawy odmowy w odniesieniu do art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2010 r. poz. 179; dalej: ustawa o portach), art. 5 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. 1964 r. Nr 16, poz. 93 ze zm.) oraz § 2-4 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej z dnia 6 lipca 2007 r. w sprawie ustalenia granicy portu morskiego w W. od strony morza, redy i lądu (Dz. U. Nr 134, poz. 942). Nie podważył również tego, że wzorcem kontroli konstytucyjności mogą być wyłącznie przepisy Konstytucji i dlatego art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5, 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz. U. z 1963 r. Nr 61, poz. 284) nie może być za taki uznany. W związku z powyższym zażalenie w tej części nie podlega uwzględnieniu.

Podnoszone przez skarżącego zarzuty uzasadniają natomiast nadanie skardze dalszego biegu w zakresie badania zgodności art. 3 ust. 1 i 7 ustawy o portach z art. 21 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji oraz art. 3 ust. 7 ustawy o portach z art. 31 ust. 3 w związku z art. 64 ust. 2 i 3 Konstytucji. W ocenie Trybunału w przypadku rozpatrywanej skargi konstytucyjnej zachodzą bowiem istotne wątpliwości, które wymagają zbadania – na etapie rozpoznania merytorycznego – podniesionych w niej argumentów. W związku z tym Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 8 u.o.t.p.TK – w powyższym zakresie uwzględnił zażalenie i postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

Niezależnie od wymienionych okoliczności skład orzekający w niniejszej sprawie pragnie dla porządku zauważyć – po pierwsze, że w żadnej części uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie ma wypowiedzi Trybunału – insynuowanej przez skarżącego – w której stwierdziłby on, że „zachodzi sprzeczność pomiędzy zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej a uzasadnieniem skargi konstytucyjnej”. Trybunał uznał jedynie, że z zaskarżonych przez skarżącego przepisów jedynie art. 3 ust. 1 i 7 ustawy o portach stanowiły podstawę rozstrzygnięcia co do *meritum* w jego sprawie. Innymi słowy, że tylko te przepisy stanowiły podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia i mogłyby być przedmiotem dalszego procedowania przed Trybunałem, o ile skarga spełniałaby wszystkie wymogi formalne. Po drugie, niezrozumiałym dla Trybunału jest pogląd skarżącego, w myśl którego kwestionowane postanowienie nie uzasadnia motywów i argumentów wydanego rozstrzygnięcia, poprzestając na „przytoczeniu wyłącznie przepisów prawa oraz licznych judykatów Trybunału Konstytucyjnego bez wnikania w *meritum* wniesionej skargi”, podczas gdy w uzasadnieniu skarżonego postanowienia Trybunał klarownie wyjaśnił motywy podjętego rozstrzygnięcia. Po trzecie, nietrafiony jest także zarzut naruszenia przez Trybunał art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, polegający „na uznaniu, że skarga konstytucyjna nie spełnia wymogów określonych w ustawie, mimo związania Trybunału Konstytucyjnego zakresem zaskarżenia określonym w skardze” (s. 1 zażalenia). Zgodnie z powołanym przez skarżącego przepisem Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów formalnych i usunięcie braków nie jest możliwe. Okoliczność ta nie miała jednak zastosowania w analizowanej sprawie. Po czwarte, wbrew temu co podnosi skarżący, w żadnej części uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie ma wypowiedzi Trybunału, w której stwierdziłby on, że „skarga konstytucyjna (...) stanowi formę abstrakcyjnej kontroli”. Skarga konstytucyjna jest bowiem środkiem ochrony praw i wolności naruszonych w wyniku oparcia ostatecznego orzeczenia sądu lub organu administracyjnego na przepisie niezgodnym z Konstytucją. Dlatego też kontrola abstrakcyjna, dotycząca przepisów, które nie były podstawą prawną ostatecznego orzeczenia o prawach skarżącego, jest w tym trybie niedopuszczalna. Przedmiotem kontroli zainicjowanej skargą konstytucyjną mogą być bowiem wyłącznie unormowania, których zastosowanie w konkretnej sprawie skarżącego znalazło wyraz w ostatecznym orzeczeniu sądu lub organu administracji publicznej (por. postanowienia TK z: 19 października 2004 r., sygn. SK 13/03, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 101; 13 listopada 2018 r., sygn. Ts 28/17, OTK ZU B/2019, poz. 9; 7 marca 2018 r., sygn. Ts 91/17, OTK ZU B/2019, poz. 159; 25 czerwca 2017 r., sygn. Ts 145/16, OTK ZU B/2019, poz. 87).

Biorąc powyższe pod uwagę, Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.